

Jak minister Bodnar o własnym wniosku zapomniał?

16 czerwca 2025

Minister Adam Bodnar podważa konstytucyjne umocowanie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (IKNiSP) do rozpatrywania protestów wyborczych oraz do orzekania w przedmiocie ważności wyboru Prezydenta RP.

Sąd Najwyższy opublikował 5 czerwca stanowisko w tej sprawie. Stwierdził, że właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN do orzekania o ważności wyborów nie tylko nie jest sprzeczna z Konstytucją, lecz wręcz wynika z niej. Zgodnie bowiem z art. 127 ust. 7 jak i 129 ust. 2 Konstytucji, zasady i tryb orzekania o ważności wyborów, oraz rozpoznawania protestów wyborczych reguluje ustawa. Ustawą wykonującą tę dyspozycję Konstytucji jest właśnie, obok Kodeksu wyborczego, ustawa o Sądzie Najwyższym, precyzująca właściwość konkretnej izby SN w tym zakresie.

Nadto Sąd Najwyższy podkreślił, że nieprawdziwe są argumenty podnoszone przez Ministra i cały obóz rządowy, jakoby kompetencje Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do orzekania w przedmiocie ważności wyboru Prezydenta RP doznawały ograniczeń wynikających z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE lub Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trybunały te bowiem nie są uprawnione do orzekania w kwestii polskiego ustroju, toteż ich wyroki nie mają zastosowania do sporu co do właściwości poszczególnych izb SN.

W konkluzji I. Prezes Sądu Najwyższego stwierdziła, że wszystkie publiczne wypowiedzi polityków, w szczególności sprawujących najwyższe urzędy państwowe, które podważają konstytucyjne kompetencje Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego do orzekania w przedmiocie ważności wyboru Prezydenta RP wynikają z nieznamomości prawa,

lub motywowane są zamiarem politycznej destabilizacji Rzeczypospolitej Polskiej i pogłębienia polaryzacji społeczeństwa. Celem tych wypowiedzi może być jedynie wywarcie bezprawnego nacisku na Sąd Najwyższy.

Jak się wydaje, wobec powyższych zarzutów, Minister Bodnar powinien raczej zająć się naprawą kodeksów karnych, szczególnie tych przepisów, które są niekonstytucyjne i naruszają prawa obywatelskie, a nie „próbami destabilizacji RP”.

Co się stało z wnioskiem Adama Bodnara z 2018 roku?

Minister Adam Bodnar pełnił w latach 2015-2021 funkcję Rzecznika Praw Obywatelskich. W dniu 18/06/2018 r. skierował do Ministra Sprawiedliwości wniosek sygn. II.510.601.2018.MK o podjęcie działań legislacyjnych w zakresie zmiany art. 414 § 1 in fine k.p.k., gdyż artykuł ten narusza Konstytucję, w tym jej art. 32 ust. 1. Artykuł 32 Konstytucji RP głosi zasadę równości i zakaz dyskryminacji. Oznacza to, że wszyscy są wobec prawa równi i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Art. 414 § 1 k.p.k. stanowi, że „W razie stwierdzenia po rozpoczęciu przewodu sądowego [...] okoliczności wymienionych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 sąd wydaje wyrok uniewinniający, chyba że sprawca w chwili czynu był niepoczytalny”. Art. 17 § 1 pkt 1 i 2 stanowi o tym, że osoba oskarżona nie popełniła czynu zarzucanego jej w akcie oskarżenia lub brak jest danych dostatecznie uzasadniających jego popełnienie.

Art. 414 § 1 k.p.k. w części końcowej różnicuje zatem niezasadnie i negatywnie sytuację osób poczytalnych i niepoczytalnych, dyskryminując osoby z orzeczeniem niepoczytalności. Zgodnie z ww. przepisem sąd wydaje wyrok uniewinniający w sytuacji, gdy stwierdzi, że czynu nie

popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia oraz gdy czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa. Wyjątkiem jednak jest sytuacja, gdy sprawca w chwili czynu był niepoczytalny, albowiem w takiej sytuacji sąd wydaje wyrok umarzający. RPO Bodnar podkreślił, że: „Jak zasadnie wskazuje się w doktrynie gdyby nie wyłączenie w art. 414 § 1 in fine k.p.k. wobec sprawcy niepoczytalnego, w razie stwierdzenia okoliczności wymienionych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. należałoby wydać wyrok uniewinniający w razie ujawnienia tych okoliczności po rozpoczęciu przewodu sądowego. O powyższym świadczy też utrwalona linia orzecznicza Sądu Najwyższego np. wyrok z 12 VII 1994 r., sygn. II KRN 124/94 stanowiącym, iż: w razie stwierdzenia już po wszczęciu przewodu sądowego w pierwszej instancji, iż w sprawie brak jest podstaw faktycznych – brak dostatecznych dowodów – do uznania oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa, sąd powinien wydać wyrok uniewinniający”.

RPO A. Bodnar słusznie skonkludował, że: „Kodeks postępowania karnego, od chwili wniesienia aktu oskarżenia, różnicuje zatem sytuację osób poczytalnych i niepoczytalnych, w zakresie konsekwencji braku przestępczości czynu (...) doprowadza zatem do pogorszenia sytuacji prawnej oskarżonego, wobec którego zamiast uniewinnienia, umarza się postępowanie karne. Wyrok umarzający postępowanie różni się bowiem, (...) w konsekwencjach prawnych od wyroku uniewinniającego i wyroki te nie mogą być wydawane zamiennie”.

A. Bodnar wniósł na tej podstawie do Ministra Sprawiedliwości „o dokonanie analizy przedstawionej w wystąpieniu problematyki i rozważenie podjęcia działań legislacyjnych w zakresie zmiany art. 414 § 1 in fine k.p.k. we wskazanym kierunku. Jednocześnie o poinformowanie o stanowisku zajęтым w omawianej materii i ewentualnie o podjętych działaniach”.

Zapytałam Biuro Prasowe obecnego RPO o losy powyższego

wniosku. Otrzymałam następujące wyjaśnienie: „RP0 nie otrzymał odpowiedzi na pismo z dnia 18.06.2018 r. kierowane do Ministra Sprawiedliwości o sygn. II.510.601.2018.MK”.

Proponuję zatem, aby minister Adam Bodnar przypomniał sobie o swoim wniosku z 2018 roku, składanym jako Rzecznik Praw Obywatelskich, i bezzwłocznie wniósł do Sejmu o nowelizację art. 414 § 1 in fine k.p.k. Jako minister sprawiedliwości ma w tej kwestii odpowiednie kompetencje.

Tym bardziej że – jak podaje się w cv ministra – „w 2018 roku podczas IV Międzynarodowego Kongresu Psychiatrii Sądowej Biuro RP0 pod kierownictwem dra hab. Adama Bodnara zostało wyróżnione Nagrodą Aureliusza za wieloletnią, systematyczną i konsekwentną pracę na rzecz pacjentów, w szczególności pacjentów z zaburzeniami psychicznymi”.

Autorstwo: Rebeliantka

Źródło: [Ekspedyt.org](https://ekspedyt.org)